

ÅRSRAPPORT 2015
FOR
DEN HØYERE PÅTALEMYNDIGHET

INNHOLDSFORTEGNELSE

<i>Del 1. Leders beretning</i>	3
<i>Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall</i>	5
2.1 innledning, historikk og organisasjon	5
2.2 Ressurser	6
2.3 Straffesaksbehandling	9
<i>Del 3. Årets aktiviteter og resultater</i>	13
3.1 Måloppnåelse – oppsummering	13
3.2 Fagledelsen	14
3.3 Straffesaksbehandlingen	15
3.4 Aktorater utført av statsadvokatene	17
3.5 Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse	17
3.6 Arbeidet mot økonomisk kriminalitet	19
3.7 Politiets innsats mot organisert kriminalitet	20
3.8 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner	21
3.9 Digitale straffesaker	21
3.10 Rask retur av utlendinger uten lovlig	22
3.11 Saker fra Riksrevisjonen	22
3.12 Tidstyver	22
3.13 Personalpolitikk og likestilling	23
<i>Del 4. Styring og kontroll i virksomheten</i>	25
<i>Del 5. Vurdering av framtidssikter</i>	27
<i>Del 6. Årsregnskap</i>	29
6.1 Ledelseskommantar årsregnskapet 2015	29
6.2 Prinsippnote årsregnskapet	31
6.3 Bevilgningsrapporteringen	31
6.4 Artskontorrapporteringen	31
6.5 Om de enkelte embeter	32
6.6 Sentrale avsetninger i 2015:	32
6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet	33

Del 1. Leders beretning

Hovedmålet for Riksadvokatembetet er å bidra til redusert kriminalitet ved målrettet og effektiv straffesaksbehandling og en god og hensiktsmessig fagledelse. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

Arbeidet ved Riksadvokatembetet har – og skal ha – betydning for vårt rettssamfunn.

Det er grunnlag for å hevde at vi de siste tiårene har sett tydelige innslag, også i vårt land, av

- bedre organisering, med økt profesjonalitet, spesialisering og fleksibilitet hos gjerningspersoner og større grad av samarbeid mellom ulike kriminelle nettverk,
- flere gjenger med egen tilhørighet, æreskodekser og brutal og voldelig internjustis
- økt internasjonalisering og herunder økt mobilitet hos gjerningspersoner,
- økt bruk av avansert teknologi,
- økt brutalitet, og
- økt sammenblanding mellom illegal og legal virksomhet.

Globalisering/europeisering, en mindre homogen befolkning, formentlig ulik grad av felles, gjennomgående moraloppfatninger og et velferdssamfunn hvor materielle goder er en avgjørende målestokk for vellykkethet, kan trolig forklare atskillig av denne negative utvikling. Økende økonomiske og sosiale forskjeller mellom andre europeiske land og Norge gjør oss spesielt attraktive for den profittbaserte kriminalitet. Samtidig ser vi også i vårt land en klar nedgang i anmeldelser av såkalt mengdekriminalitet på flere områder, bl.a. grove tyverier fra villaer og leiligheter.

Den beskrevne utvikling er ikke uten betydning for Riksadvokatembetets virksomhet.

Påtalemyndighetens samfunnsoppdrag skal og må være tilpasset den tid vi lever i. Vi har som en overordnet rettesnor for vårt arbeid ved Riksadvokatembetets ulike gjøremål at

- strafferettssystemet, inkludert vår egen oppgaveløsning skal til enhver tid tåle dagens lys – også det kritiske lys,
- det humane preg innen strafferettspleien har en betydelig egenverdi og må beholdes,
- rettssikkerhet i vid forstand er av avgjørende betydning, ikke minst i et tillitsperspektiv, og
- det er ikke noen grunnleggende konflikt mellom god kriminalitetsbekjempelse og grunnleggende menneskerettigheter.

Men vi gir også uttrykk for at politiets og påtalemyndighetens rammebetingelser må være slik at etaten er i stand til å bekjempe kriminalitet på en adekvat og hensiktsmessig måte, som borgerne har tillit til. Her vil formentlig de fleste være enige i at hovedansvaret for dette perspektiv ligger hos lovgivende og bevilgende myndigheter.

I tråd med foranstående skal de ansatte ved Riksadvokatembetet:

- bidra til at samtlige statsadvokatembeter og politidistrikter kan nå de fastsatte mål for straffesaksbehandlingen
- bidra til at statsadvokatembetenes og politidistriktenes innsats for å bekjempe den alvorlige, organiserte kriminaliteten er best mulig
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet ivaretar sin funksjon som en garantist for rettssikkerhet
- bidra til at det rettslige rammeverket anvendes og utvikles slik at det gir best mulig kriminalitetsbekjempelse og trygghet for den enkelte, samtidig som menneskerettigheter, siktedes rettssikkerhet og kriminalitetsofrenes interesse ivaretas

- bidra til at det internasjonale samarbeidet i straffesaker blir best mulig bl.a. gjennom hensiktsmessig utveksling av informasjon og rask og effektiv behandling av rettsanmodninger
- besørge at Den høyere påtalemyndighet organiseres og driftes på en effektiv måte
- arbeide for at budsjettildelingen til Den høyere påtalemyndighet gir nødvendig handlingsrom til å utføre oppgavene i et godt og sunt arbeidsmiljø
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet har motiverte medarbeidere med høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø

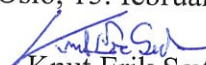
Straffesakene avgjøres effektivt og med meget god kvalitet ved Riksadvokatembetet. Tilnærmet alle straffesaker behandles av (minst én) statsadvokat/førstestatsadvokat og ass. riksadvokat eller riksadvokaten. Slik sikres at de alvorligste straffesakene fra hele landet får en enhetlig, konsekvent og likeartet behandling. Over tid kan vi bedømme kvaliteten på våre positive påtaleavgjørelser ved å vurdere resultatet i domstolene. Situasjonen er absolutt tilfredsstillende.

90 % av straffesakene skal som kjent være avgjort innen 30 dager, og målet er nådd i 2015. For de siste 7 årene er resultatene i påtalesaker, dvs. de mest alvorlige straffesaker (fra hele landet) slik: 2009 – 97 %, 2010 – 96 %, 2011 – 98 %, 2012 – 96 %, 2013 – 97 %, 2014 – 98 %, og 2015 – 90 %. I årsrapporten fra 2013 er resultatene betegnet som oppsiktsvekkende gode, hvilket fastholdes.

Fjoråret var preget av mange initiativ fra riksadvokatens side. Ett av de viktigste var oppfølgingen av rapporten til en arbeidsgruppe som evaluerte den såkalte ”Monika-saken” i Hordaland i et læringsammenheng. Denne saken har fått meget stor oppmerksomhet i offentligheten og ikke minst i et tillitsperspektiv var det nødvendig med umiddelbare tiltak. Av andre evalueringer som er gjennomført i 2015, nevnes særskilt den norske Bergwall-rapporten og en omfattende evaluering av trafikksaker med dødsfølge, se Riksadvokatens publikasjoner nr. 3 og 4 for 2015.

I løpet av 2014 ble det etablert en felles forståelse om at riksadvokatens ”diagnose” er riktig; det er nødvendig med et krafttak slik at etterforskningsfunksjonen (og derved påtale) gis den plass og oppmerksomhet i politiet som denne viktige oppgaven krever. Den felles forståelsen synes nå å omfatte politiledere i distriktene, lederen i Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet. Men den stopper ikke der, også Regjering og Storting synes å gi sin tilslutning til disse vurderinger. Med andre ord ligger forholdene meget godt til rette for å iverksette nødvendige og adekvate tiltak. I 2015 har det med dette utgangspunkt blitt utarbeidet en handlingsplan for hvordan et løft av etterforskningsfaget kan gjennomføres. Det er kanskje det mest gledelige som har skjedd i 2015, sett med riksadvokatens øyne. De lønnsmessige satsinger som nå kan iverksettes i vår etat, kombinert med flere stillinger som vil bedre fagledelsen er også meget gledelig og ikke minst viktig. Men utfordringene er mange, og 2016 krever stor innsats av hver enkelt medarbeider ved Riksadvokatembetet jf nedenfor. Vi ønsker å være en konstruktiv bidragsyter som medvirker til en god utvikling av strafferettspleien og rettsstaten, solid fundamentert på grunnleggende og avgjørende prinsipper. Vår verdibaserte forankring skal ligge fast.

Oslo, 15. februar 2016

Knut Erik Sæther
ass. riksadvokat

Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

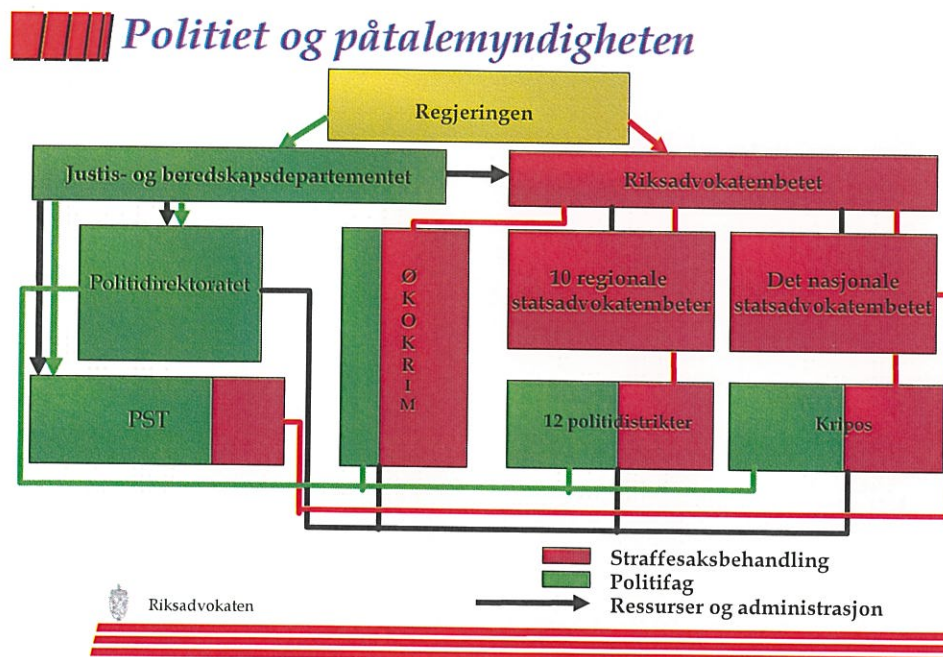
2.1 innledning, historikk og organisasjon

Den høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet, ti regionale statsadvokatembeter og et nasjonalt statsadvokatembete. Riksadvokatembetet ligger sentralt i Oslo på Stortorvet, mens de regionale statsadvokatembetene er lokalisert i Oslo, Hamar, Skien, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Det nasjonale statsadvokatembetet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet ligger i tilknytning til Kripas lokaler på Bryn i Oslo. Nivå en i påtalemyndigheten består av politimesterne og politijuristene, statsadvokatene er nivå to og riksadvokaten nivå tre.

Fram til 1887 lå påtalekompetansen hos amtmannen (dagens fylkesmann), som var underordnet Justisdepartementet. Med straffeprosessloven av 1887 ble et helt nytt embetsverk etablert, hvor en riksadvokat og hans underordnede statsadvokater skulle forfølge straffbare handlinger på statens vegne. (Påtalemyndigheten)

Riksadvokaten leder Den høyere påtalemyndighet og har det faglige overordnede ansvaret for all straffesaksbehandling i egen etat, samt i politiet, Spesialenheten for politisaker, Økokrim og Politiets sikkerhetstjeneste. Administrativt rapporterer riksadvokaten til Justis og beredskapsdepartementet, mens bare Kongen i statsråd kan utferdige alminnelige regler og gi bindende pålegg om utføringen av hans verv, straffeprosessloven § 56.

Organisasjonskartet nedenfor viser ansvarsforholdet mellom sentrale etater innenfor justissektoren.

Påtalemyndigheten i Norge er delt i tre nivåer. Første nivå i påtalemyndigheten er som nevnt integrert i politidistriktene som ledes av politimestrene. Ansvarsforholdene i politiet er dermed todelt: Mens ansvaret for straffesaksbehandlingen ligger til riksadvokaten, har Politidirektoratet og Justisdepartementet ansvaret for administrative, økonomiske og polisiære

spørsmål (som for eksempel forebyggende virksomhet og ordenstjeneste). Dette benevnes gjerne det to-sporede system og har bl.a. sin bakgrunn i at Justisdepartementet ikke skal kunne gi politiske føringer ved behandlingen av den enkelte straffesak.

Straffeprosesslovens kapittel 7 fastsetter bl.a. hvilket nivå i påtalemyndigheten som kan utferdige tiltale i de ulike straffesaker.

Den høyere påtalemyndighet skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrette og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

2.2 Ressurser

Bemanning

Den høyere påtalemyndighet fikk i 2015 tilført 19 nye årsverk og samlet fordelte bemanningen seg som vist nedenfor.

Embete	Statsadvokater	Kontortilsatte	Samlet	Turnover
Oslo	35	24	59	2/3
Hedmark og Oppland	5	3	8	0/0
Vestfold og Telemark	7	3	10	0/0
Agder	6	3,4	9,4	0/0
Rogaland	9	4	13	0/0
Hordaland	8	4,5	12,5	1/0
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	4	3	7	0/0
Trøndelag	5	3	8	0/0
Nordland	4	2,8	6,8	0/0
Troms og Finnmark	5	3	8	0/0
Det nasjonale embetet	6	2	8	0/0
Riksadvokatembetet	14	10	24	0/0
Sum	108	65,7	173,7	3/3

I kolonnen for turnover er ikke nye stillinger tildelt i 2015 medtatt.

31,5 % av statsadvokatene og 93,9 % av de kontoransatte er kvinner. Blant embetslederne er det i dag ingen kvinner, mens det blant avdelingslederne ved Oslo statsadvokatembete er 50 % kvinner. Ved Riksadvokatembetet er 57 % av førstestatsadvokatene kvinner. Blant de kontoransatte finnes ti kontorsjefer og to administrasjonssjefer som alle er kvinner. Turnover har vært ca 14,5 % for begge grupper.

Etaten har til sammen fem kontoransatte med fremmedkulturell bakgrunn.

Til sammen 14 av statsadvokatene har vært ute i permisjoner i løpet av 2015. Ti av disse har hatt permisjon for å tjenestegjøre i andre stillinger innenfor justissektoren hvorav fire har vært knyttet til internasjonalt samarbeid og en har vært assisterende sysselmann på Svalbard. En har arbeidet hos Kommuneadvokaten i Oslo og en i et forsikringsselskap. To av statsadvokatene har hatt foreldrepermisjon. I tillegg har to av de kontoransatte hatt foreldrepermisjon.

Den høyere påtalemyndighet ble i 2015 tildelt budsjettmidler til opprettelse av tolv nye statsadvokatstillinger og fem kontorstillinger. Enkelte av statsadvokatstillingene og kontorstillingene ble i påvente av ny arrondering av statsadvokatembetene tildelt midlertidig. Stillingene ble fordelt som vist nedenfor:

Embete	Faste statsadvokater	Konstituerte statsadvokater	Kontoransatte	Midlertidig kontoransatte	Samlet
Oslo		4	1	2	7
Hedmark og Oppland		1	0,5		1,5
Vestfold og Telemark		1			1
Agder		1			1
Rogaland		1			1
Hordaland	1				1
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane			0,2		0,2
Trøndelag					0
Nordland					0
Troms og Finnmark	1				1
Det nasjonale embetet					0
Riksadvokatembetet	2		3		5
Sum	4	8	4,7	2	18,7

Nedenfor vises alderssammensetningen pr yrkesgruppe for hele etaten. Seniormedarbeidere er gjerne definert til å være de over 50 år og således er 41,67 % av statsadvokatene seniorer, mens 49,23 % av de kontoransatte kommer innenfor denne kategorien. For statsadvokatene er det naturlig med en noe høyere gjennomsnittsalder, som er på 49,2 år for denne gruppen. Det kreves lang utdanning og variert og relevant praksis før en kan tre inn i en slik stilling. Gjennomsnittlig avgangsalder for statsadvokatene de siste fire år er på 68,5 år, mens det for de kontoransatte har vært 64,6 år.

Alderssammensetningen

	Statsadvokater	Kontoransatte
62-70	11,11 %	7,69 %
60-61	4,63 %	3,08 %
50-59	25,93 %	38,46 %
40-49	49,07 %	32,31 %
30-39	9,26 %	15,38 %
20—29	0,00 %	3,08 %
Sum	100,00 %	100,00 %

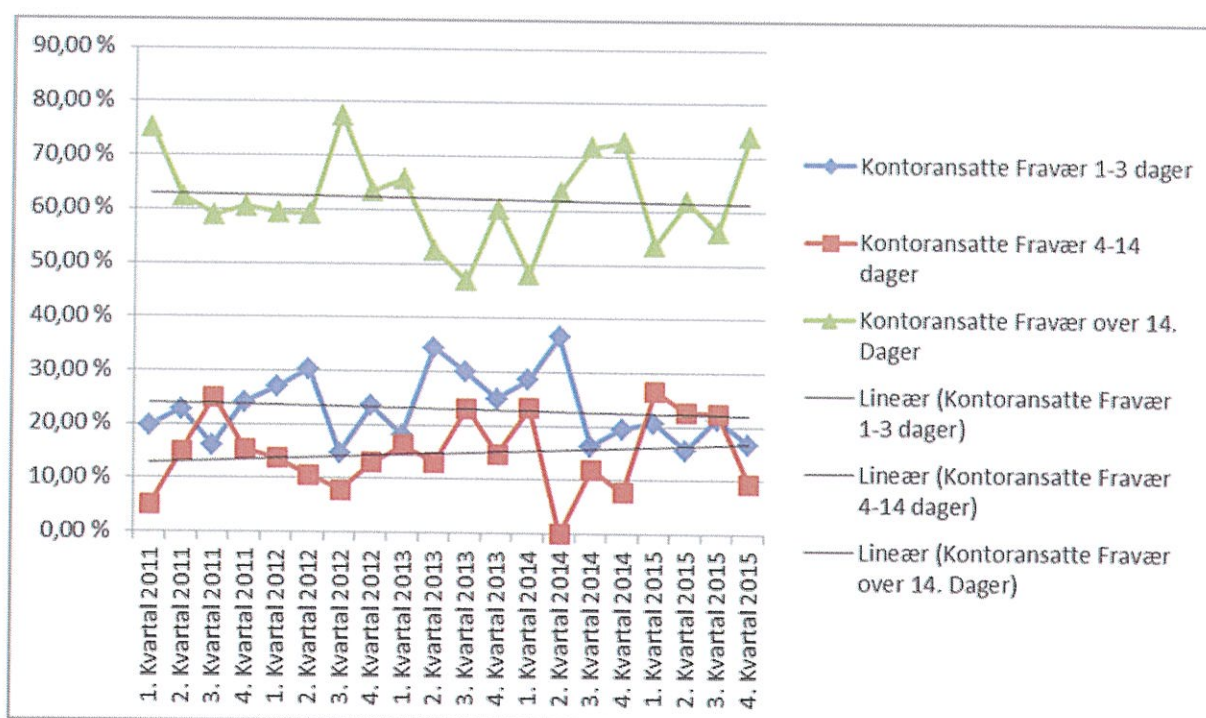
Sykefravær

Sykefraværet i 2015 var samlet på 5,2 %, hvilket er tilfredsstillende med utgangspunkt i NAV's mål om 5,6 %. Samlet sykefravær for etaten viser likevel en økning fra 2014 hvor det var på 4,6 og fra 2013 hvor det var på 4,1 %.

Ser en på gruppene av ansatte separat, har statsadvokatene et samlet fravær på 2,6 % mens de kontoransatte har et fravær på 9,4 %.

Den høyere påtalemyndighet er en IA-bedrift og det arbeides systematisk og målrettet med oppfølging av sykemeldte med tanke på å få disse raskt tilbake i arbeid. Sykefraværspersent for kontoransatte på 9,4 % betraktes som bekymringsverdig høy. Dette er en økning fra 2014 og 2013 hvor sykefraværet var på henholdsvis 8,1 og 7,7 %. Den høyere påtalemyndighetene har dermed ikke lykket med sin målsetting fra 2014 om å redusere sykefraværet med ett prosentpoeng pr år.

Det er grunn til å peke på at økt antall seniormedarbeidere og betydelig arbeidspress er risikofaktorer som kan lede til høyere sykefraværet. 62,39 % av fraværet er ”langtidsfravær” og knytter seg til alvorlige diagnoser og skader. Korttidsfraværet på 1-3 dager utgjør 18,39 %, mens fravær mellom 4 og 14 dager utgjør de resterende 19,22 %. Tabellen nedenfor viser fraværestrenden for kontoransatte de siste 5 årene. Trenden viser at, til tross for positiv utvikling for fravær 1-3 dager og over 14 dager, så er det en negativ utvikling for fravær 4 – 14 dager.

Den høyere påtalemyndighet vil opprettholde målsetting ved å redusere sykefraværet blant kontoransatte med ett prosentpoeng pr år frem til IA målet på 5,6 % er nådd. Videre skal en vie spesielt fokus til fravær 4-14 dager og kartlegge hvilke tiltak som kan bidra til at en kommer raskere tilbake i jobb.

Økonomi

I 2015 ble etaten tildelt et budsjett på kr 191 205 000. Mindreforbruket fra 2014 på kr 1 228 000 ble også stilt til disposisjon for etaten. I tillegg ble det kompensert for sentralt lønnsoppgjør med kr 992 000. Av den totale tildelingen på kr 193 425 000 ble 98,7 % benyttet.

Den høyere påtalemyndighet har i flere år sett at erfarne og dyktige statsadvokater har søkt seg ut av etaten til stillinger med bedre arbeidsvilkår og bedre lønn. Riksadvokatens satsingsforslag for 2014 omfattet midler til å øke statsadvokatenes lønn ved lokale forhandlinger og ansettelser av flere statsadvokater for å gi bedre arbeidsvilkår, og meget

gladelig er dette fulgt opp. Etaten er i løpet av 2014 og 2015 blitt tildelt midler til 16 nye statsadvokater og fem nye kontoransatte. I tillegg er det bevilget midler til økning av statsadvokatenes lønn slik at de nå er på nesten samme nivå som tingrettsdommerne. Riksadvokaten er svært tilfreds med dette.

Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet de siste tre år						
	2013		2014		2015	
Antall årsverk	150,1		155		174	
Samlet tildeling post 01 -99	kr 155 178 000		kr 166 273 000		kr 193 425 000	
Utnyttelsesgrad post 1-99	100,20 %		99,26 %		98,71 %	
Driftsutgifter	kr 155 473 269		kr 165 044 549		kr 190 932 832	
Lønnsandel av driftsutgifter	kr 120 526 960	77,52 %	kr 128 554 252	77,89 %	kr 154 482 714	80,91 %
Lønnsutgifter pr årsverk	kr 802 978		kr 829 382		kr 887 832	
Konsulentandel av driftsutgifter	0		0		0	
Lønnsutgift fordelt på stillingsgrupper						
Årsverk statsadvokater (inkl. riksadvokat og ass. Riksadvokat)	92		94,21		100,52	
Lønnsutgifter	92 913 725		97 295 740		117 418 026	
Lønnsutgift pr årsverk	1 009 932		1 032 863		1 168 106	
Kontoransatte						
	58,1		59		62,22	
Lønnsutgifter	27 613 235		31 258 513		37 064 688	
Lønnsutgift pr årsverk	475 271		529 805		595 704	

I lønnsutgifter er inkludert arbeidsgiveravgift og overtid. Antallet ansatte i 2015 er korrigert for at de nye stillingene kun var besatt deler av året.

2.3 Straffesaksbehandling

Til sammen behandlet de regionale statsadvokatembetene 74 646 påtalesaker og 2 609 klagesaker i 2015. De førte 1 076 aktorater for retten, hvilket innebar 3 245 rettsdager. 47,7 % av straffesakene der påtalekompetansen ligger hos statsadvokatene ble delegert til politiets påtalejurister.

Mange av aktoratene er omfattende og i tillegg til krevende dager med forberedelser og selve aktoreringen er det også stor interesse fra pressen i mange av sakene.

Oslo statsadvokatembeter har blant annet aktorert følgende saker:

Æresdrapssaken

Høsten 2015 aktorerte Oslo statsadvokatembeter en sak som gjaldt drap på tre pakistanske borgere i Pakistan. Et ektepar og ektemannens bror var tiltalt. Motivet for drapene var at ekteparets datter hadde trosset sine foreldre og giftet seg med sin fetter, og de drepte var fetteren, hans bror og far. Dommen lød på henholdsvis 21 og 17 års fengsel og gir et viktig

signal om at æresrelatert vold – uansett om det blir begått i i Norge eller i utlandet- tas på alvor av norsk politi og påtalemyndighet. Dommen er ikke rettskraftig.

Saken gjaldt tre overlagte drap begått mot pakistanske borgere på pakistansk jord. Tiltalt i saken var et ektepar i 60-årene og ektemannens bror, alle tre norske statsborgere med pakistansk opprinnelse. Sentralt i bevisføringen var motivet for drapene, som etter påtalemyndighetens syn var at ekteparets datter hadde trosset sine foreldre og giftet seg med sin fetter bak deres rygg, altså drap motivert av ærestap. De drepte var fetteren, hans bror og far.

Saken gikk i Oslo tingrett med to aktorer fra embetet og en bisitter fra Oslo politidistrikt. Etterforskingen av saken var omfattende; en utfordring var blant annet at drapene var begått i Pakistan, og at to av de tiltalte befant seg i Norge på tidspunktet drapene ble begått, mens den tredje tiltalte befant seg i Pakistan. Det var derfor nødvendig å føre bevis for at de to tiltalte som befant seg i Norge hadde medvirket til drapene ved å bestille eller godkjenne disse, samtidig som man måtte føre bevis for at den tredje tiltalte hadde deltatt i eller medvirket til drapene i Pakistan.

I forbindelse med etterforskingen ble det blant annet innhentet trafikkdata fra Pakistan og gjennomført selvstendige avhør av vitner i landet. Med unntak av trafikkdata fra det pakistanske telenettet er imidlertid dommen i all hovedsak basert på etterforsking foretatt i Norge.

I desember 2015 ble ekteparet dømt til 21 års fengsel og ektemannens bror til 17 års fengsel. De domfelte har anket saken, som nå ligger til behandling i Borgarting lagmannsrett.

Tranby-saken

Den såkalte Tranbysaken ble aktorert av Oslo statsadvokatembeter i tingrett og lagmannsrett i 2015. Saken gjaldt en kvinne som var tiltalt for overlagt drap på sin mann, grov vold mot barna sine, samt vitnepåvirkning. Tingretten dømte henne for grov familievold mot barna og vitnepåvirkning, men frifant henne for drapet. Saken ble anket til lagmannsretten, som dømte kvinnen til 21 års fengsel for drap. Dommen er ikke rettskraftig.

Den såkalte Tranbysaken ble aktorert av Oslo statsadvokatembeter i tingrett og lagmannsrett i løpet av 2015. I saken var en 54 år gammel kvinne tiltalt for overlagt drap på sin mann, grov vold i nære relasjoner overfor parets fem barn og vitnepåvirkning og gjengjeldelse overfor barna i forhold til familievoldstilfellene og vitnepåvirkning av to venninner i forbindelse med drapssaken.

I påsken 2013 ble kvinnens mann funnet død i en utbrent bil i et skogholt like ved ekteparets bopel. Selv om det på grunn av brannen ikke var mulig å fastslå dødsårsaken, fant man flere bedøvende midler i avdødes blod. Det ble iverksatt en bred etterforsking der fysiske beslag, tekniske analyser, teledataetterforsking, vitneavhør og barnevernsdokumenter inngikk.

Saken ble i Drammen tingrett aktorert av en statsadvokat og en politiadvokat fra Søndre Buskerud politidistrikt. Den tiltalte kvinnen ble frifunnet for overlagt drap, men domfelt for grov vold mot de fem barna samt vitnepåvirkning. Saken ble anket og lagmannsretten dømte kvinnen til 21 års fengsel for overlagt drap. Dommen er anket til Høyesterett.

Barnedrap-saken

Vinteren 2015 ble det gjennomført ankeforhandling over fem uker i Borgarting lagmannsrett i den såkalte barnedrap-saken. En kvinne ble dømt til fengsel i 14 år for forsettlig drap og grov mishandling av sin halvannet år gamle datter. Hennes britiske "nettkjæreste" ble dømt til fengsel i 16 år for å ha medvirket til handlingene via videolink fra London. Dommen er ikke rettskraftig for briten.

Kvinnens datter døde etter at hun i følge moren hadde falt med hodet først i en vaskebøtte med vann. Etterforskingen, som blant annet innebar telefonavlytting og omfattende analyser at kvinnens pc, avdekket at kvinnen hadde et forhold til en britisk mann bosatt i London. Datakrimenheten klarte å gjenopprette slettet materiale med "chattesamtaler" mellom de domfelte. Samtalene viste at mye av kommunikasjonen dem i mellom dreide seg om oppdragervold av datteren. Volden ble utført av kvinnen, ofte etter forslag og instruksjon av kjæresten i London, som fulgte med via videolink.

Etter å ha blitt konfrontert med deler av dataanalysene, erkjente kvinnen at datteren druknet som følge av at hun to ganger hadde senket henne ned i en bøtte med vann etter instruksjon fra sin britiske kjæreste via videolink. Det kom frem at de hadde straffet datteren med ulike former for vold fra hun var ett år gammel. Norsk politi avhørte kjæresten i London i samarbeid med britisk politi. Han erkjente etter hvert å ha deltatt i mishandlingen av datteren, blant annet nedsenkningene i vannbøtten som medførte at hun druknet. I tingretten ble begge dømt for grov mishandling av datteren og dømte begge for uaktsomt drap under særdeles skjerpene omstendigheter til henholdsvis åtte og ni års fengsel. Både briten og Riksadvokaten anket dommen til lagmannsretten. Et sentralt bevisstema var hvorvidt det forelå drapsforsett eller ikke. Lagmannsretten fastslo - i motsetning til tingretten - at det forelå såkalt eventuelt-forsett (*dolus eventualis*), altså den laveste graden av forsett.

Briten anket til Høyesterett som har tillatt anken fremmet. Temaet vil være hvorvidt avspillingen av London-avhøret av briten, som han senere trakk tilbake, innebar en krenkelse av Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK); nærmere bestemt om briten ble gjort tilstrekkelig kjent med anklagene mot seg før avhøret startet og hvorvidt han ga uttrykkelig avkall på sin rett til advokat under avhøret eller ikke.

Ulovlig arbeidsformidling

Saken gikk i Høyesterett i 2015 og gjaldt et ektepar som var tiltalt for å ha formidlet sju utenlandske helsearbeidere til ulike helseinstitusjoner i Norge. Det var første gang dette straffebudet i utlendingsloven ble prøvd for norsk rett. Høyesterett dømte ekteparet til ni måneders fengsel hver og samlet inndragning på 900 000 kroner. Oslo Universitetssykehus er tidligere dømt til inndragning av én million kroner for medvirkning i samme sak.

Saken involverte sju fornærmede, alle helsepersonell fra Filippinene, som ekteparet formidlet til helseinstitusjoner i Norge. Tre av dem var formidlet til Oslo universitetssykehus HF (OUS), og OUS var tiltalt for medvirkning.

Det var første gang dette straffebudet - utlendingsloven § 108, tredje ledd bokstav b.- ble prøvd for norsk rett. I tingretten ble alle de tiltalte frifunnet. Påtalemyndigheten anket saken og i lagmannsretten ble ekteparet dømt til 15 måneders fengsel hver og en samlet inndragning av nær 1,5 millioner kroner. OUS ble idømt en bot på én million kroner. Lagmannsrettens dom ble anket videre til Høyesterett. Anken gjaldt lovanvendelse av alle vilkårene i

straffebudet, straffeutmåling for ekteparet og foretaksstraff. Domfellelsene ble opprettholdt, men straffen for ekteparet ble redusert til ni måneders fengsel og samlet inndragning redusert til 900.000 kroner.

Mordbrann

Agder statsadvokatembeter førte bl.a. en sak om mordbrann i tingrett og lagmannsrett i 2015. Den tiltalte i saken forsøkte å drepe sin eks-kone i en hytte. Offeret ble påført livstruende brannskader og tiltalte ble i tingretten dømt til fengsel i 12 år og erstatning på til sammen 800.000 kroner. Dommen ble anket og lagmannsretten reduserte straffen til fengsel i 10 år, men opprettholdt erstatningskravet. Dommen er rettskraftig.

Saken gjaldt straffelovens § 233; forsøk på drap under særdeles skjerpene omstendigheter og § 148 "mordbrann". Den tiltalte mannen forsøkte å drepe sin fraskilte kone i en hytte ved å helle bensin over henne. Fornærmede ble påført livstruende brannskader på 75 prosent av kroppen. Deres to barn, som var til stede, kunne lett ha omkommet dersom de ikke hadde kommet seg ut av hytta i tide.

Saken var utfordrende for påtalemyndigheten. Aktuelle problemstillinger var hvorvidt uthellingen av bensin var gjort med vilje og hvorvidt tiltalte tente på, eller om branngasser ble antent av pilotflammen til kjøleskapet. I tillegg var det et spørsmål om tiltalte, som hadde hatt rus- og psykiske problemer, var psykotisk i gjerningsøyeblikket. Tiltalte ble i tingretten dømt til fengsel i 12 år og erstatning på til sammen 800.000 kroner til fornærmede og barna. Domfelte anket dommen og lagmannsretten reduserte straffen til fengsel i 10 år, men idømte erstatningskrav i tråd med tingrettens dom. Begrunnelsen for mildere straff var at lagmannsretten fant tvil om at tiltalte var i en psykosensibilisert tilstand i gjerningsøyeblikket. Tiltalte anket dommen til Høyesterett, som ikke tillot anken fremmet. Tiltalte begjærte omgjøring av ankeutvalgets nektelse, men Høyesteretts ankeutvalg bestemte i januar 2016 at omgjøringsbegjæringen ikke førte frem. Dommen er derfor rettskraftig.

Fremmedkrigersaken

I følge Politiets sikkerhetsjeneste utgjør hjemvendte fremmedkrigere en sikkerhetsrisiko for Norge. For påtalemyndigheten var det derfor av stor betydning å få prøvd hva som ligger i begrepene "deltakelse i og annen materiell støtte til en terrororganisasjon". Den såkalte fremmedkrigersaken var den første rettslige prøving av disse begrepene. Tre personer stod tiltalt da saken ble behandlet av Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett i 2015. De tiltalte ble funnet skyldig i begge instanser, men har varslet at de vil anke dommen til Høyesterett.

Tre personer stod i 2015 tiltalt for brudd på straffeloven (1902) § 147d (§136a i ny straffelov). Saken fikk stor medieoppmerksomhet og det samme var sikkerhetsoppbudet. Straffesaker for handlinger som for en stor del har funnet sted i det borgerkrigsherjede Syria er spesielle ettersom norsk politi ikke har noen reell mulighet til å drive etterforskning, men må basere seg på de tiltaltes forklaringer, opplysninger fremkommet ved kommunikasjonskontroll og bevis funnet ved gjennomgang av mobiltelefoner og datamaskiner. I de fremmedkrigersakene som så langt er blitt prøvd for norske domstoler har derfor sakkyndige hatt en sentral rolle for å gjøre rede for de ulike opprørsgruppenes fremgangsmåte, fremveksten av militant jihadisme og situasjonen på bakken i Syria og Irak.

Straffeloven § 147d ble vedtatt av Stortinget 21. juni 2013 og trådte i kraft samme dag. Den såkalte fremmedkrigersaken var dermed den første for rettslige prøving av hva som ligger i begrepene "deltakelse i en terrororganisasjon og det å yte annen materiell støtte til en sådan".

Et stort antall personer med norsk statsborgerskap eller opphold i Norge har i de senere år reist til utlandet for å delta i væpnede konflikter, spesielt i Syria og Irak. PST viser i sine åpne trusselvurderinger for årene 2013 til 2015 til at hjemvendte fremmedkrigere utgjør en sikkerhetsrisiko for Norge. For påtalemyndigheten var det derfor av stor prinsipiell, praktisk og sikkerhetsmessig betydning å få prøvd saken. Bestemmelsen har en øvre strafferamme på seks år, og det var viktig også å få rettens vurdering av straffenivået på dette saksområdet.

De tiltalte ble funnet skyldig i begge instanser, senest ved Borgarting lagmannsretts dom av 18. januar 2016. To av de tiltalte ble dømt til henholdsvis fire og et halvt års fengsel og fire år og ni måneders fengsel for deltakelse i terrororganisasjonen ISIL. Den tredje tiltalte ble dømt til fengsel i sju måneder for forsøk på å yte materiell støtte til ISIL og for brudd på våpenloven. De tiltalte har varslet at de vil anke dommen til Høyesterett.

En annen fremmedkriger ble av Oslo tingrett i juli 2015 dømt til fengsel i åtte år for overtredelse av straffeloven § 147a fjerde ledd (terrorforbund) og deltagelse i en terrororganisasjon. Dommen ble anket til Borgarting lagmannsrett, men anken ble trukket av domfelte. Saken er foreløpig den eneste rettskraftige avgjørelsen for overtredelse av straffelovens § 147d.

Del 3. Årets aktiviteter og resultater

Grunnlaget for årsrapporten til departementet er i første rekke de regionale statsadvokatembetenes rapporteringer til riksadvokaten om straffesaksavviklingen, fagledelsen og den utadrettede virksomhet, samt sentrale statistikker i STRASAK.

3.1 Måloppnåelse – oppsummering

Den generelle vurdering av straffesaksbehandlingen i Den høyere påtalemyndighet i 2015 kan oppsummeres som følger:

Antall avgjørelser truffet av statsadvokatene har økt fra 68 016 saker i 2014 til rekordhøye 77 505 i 2015. Økning er på 9 489 avgjørelser eller 13,9 %. 74 646 av avgjørelsene er knyttet til statsadvokatenes påtale- og ankebehandling, mens 2 609 er avgjørelser i klagesaker. Statsadvokatene har i 2015 gjennomført 1 076 aktorater, hvor det har medgått 3 245 rettsdager. Antall aktorater er således på tilnærmet samme nivå som i 2014 hvor det ble utført 1 079 aktorater. Antall rettsdager viser en liten økning dvs. på 44 dager eller 1,2 % sammenlignet med 2014.

Restansesituasjonen er jevnt over tilfredsstillende ved statsadvokatembetene. Det er totalt 764 saker i restanser ved embetene ved utgangen av 2015. Tatt i betraktning den økte saksmengden i 2015 anses resultat tilfredsstillende. Det er registrert en viss økning i antall restanser ved Oslo statsadvokatembete, men det er her igangsatt en aktiv restansekontroll hos den enkelte statsadvokat som antas å gi en snarlig positiv effekt. Økningen skyldes i hovedsak en betydelig økning i saksmengden ved embetet.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaksbehandlingen ved statsadvokatembetene er på 17,6 dager og godt innenfor det fastsatte målet på 30 dager. 90,3 % av påtaleavgjørelsene er truffet innen 30 dager. Måloppnåelsen i saker der gjerningspersonen var under 18 år på handlingstidspunktet er 92 %. I klagesaker er måloppnåelsen 87,7 %. Både for påtalesakene generelt og i klagesakene er resultatene bedre enn i 2014.

Ved Riksadvokatembetet er det behandlet 890 påtale- og klagesaker i 2015. Dette er en økning på 32 saker sammenlignet med 2014 hvor det ble behandlet 858 saker. Det er en økning i både påtale- og klagesakene. 98 % av påtalesakene og 92 % av klagesakene har en saksbehandlingstid på 30 dager eller mindre, hvilket innebærer full måloppnåelse.

Hovedtrekkene i straffesaksbehandlingen i politiet fremgår av riksadvokatens brev av 29. januar 2015 til departementet. Som det fremgår av nevnte brev er det flere positive trekk ved utviklingen i 2015. Dette gjelder særlig den fortsatte nedgangen i anmeldt kriminalitet. Det er videre positivt at oppklaringsprosenten har fortsatt å stige. Oppklaringsprosenten varierer imidlertid innen de ulike kriminalitetstypene og den er fortsatt for lav innen noen av kategoriene som vold og vinning. Restansene viser en fortsatt nedgang, men sett hen til at det i flere år har vært en nedgang i antall registrerte anmeldelser, kunne man her ha forventet en noe større nedgang. Saksbehandlingstiden er noe redusert, men det registreres at den fortsatt er høy innen flere av sakskategoriene. Det er derfor viktig at politiet fortsatt jobber målrettet for å nedarbeide gamle restanser og at man i nye saker målretter og styrer etterforskningen for å gjøre denne så effektiv som mulig. Unødig liggetid og nye restanser må søkes unngått gjennom aktiv porteføljestyring, god organisering av straffesaksarbeidet i politidistriktene og en tilfredsstillende ressurstilgang. I punkt 3.7 gis en nærmere redegjørelse av politiets arbeid mot organisert kriminalitet, jf. tildelingsbrevet kap. 2 punkt 2.1/R2.

Riksadvokaten utga 9. mars 2015 rundskriv nr. 1/2015 om mål- og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2015 – politiet og statsadvokatene. I dette rundskrivet oppstilles målene for straffesaksarbeidet, herunder de som er trukket opp av Storting og Regjering. I rundskriv nr. 2/2012 Krav til straffesaksbehandlingen i politiet og ved statsadvokatembetene beskrives nærmere hvilke krav og forventinger som stilles til politiet og statsadvokatene i deres straffesaksarbeid og enkelte forutsetninger for å nå de fastsatte målene. Disse dokumenter er sentrale hva gjelder mål og krav til straffesaksbehandlingen i politiet og hos statsadvokatene, og hos sistnevnte også fagledelsen. Rundskriv nr. 2/2012 vil i 2016 bli ajourført, idet man ønsker å presisere flere forventede kvalitetskrav til straffesaksarbeidet.

Den samlede måloppnåelse for Den høyere påtalemyndighet må bedømmes som meget god. Riksadvokaten antar at vår etat i så måte er blant de beste i landet innenfor justissektoren, hvilket også er den uttalte ambisjon. Om de nærmere enkeltheter viser vi til fremstillingen nedenfor.

3.2 Fagledelsen

Den høyere påtalemyndighet har som en av sine målsettinger gjennom en aktiv fagledelse – i tillegg til andre kompetansegivende tiltak – å søke å bidra til høy kvalitet i straffesaksbehandlingen i politiet, og å følge opp svakheter som måtte være avdekket, bl.a. ved inspeksjoner som statsadvokatene utfører. Denne oppfølgingen søkes gjennomført i et konstruktivt samarbeid med det enkelte politidistrikts ledelse.

Departementet har i tildelingsbrevet bedt riksadvokaten oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner i 2015. Det gjøres nedenfor under punkt 3.8. Videre er det bedt om en redegjørelse for eventuelt andre former for fagledelse som statsadvokaten utfører.

Riksadvokaten gir i det årlige mål- og prioriteringsrundskriv som nevnt foran, retningslinjer for straffesaksbehandlingen i politiet og statsadvokatenes oppfølging. Tilsvarende gis det løpende føringer gjennom ulike rundskriv og retningslinjer knyttet til fagspørsmål, det gis direktiver i brev form og ved foredragsvirksomhet bl.a. på påtalemøter, politisjefsmøter og

fagseminar. Sentrale føringer publiseres på intranettet og i "KO:DE". Her publiseres også eksempler på "beste praksis". Riksadvokaten utfører også fagledelse gjennom sin konkrete enkeltsaksbehandling og klagesaksbehandling.

Den høyere påtalemyndighets overordnede styring og oppfølging av straffesaksbehandlingen i politidistriktene søkes gjennomført i nært samarbeid med Politidirektoratet og ledelsen i politidistriktene. Statsadvokatene rapporterer om løpende møter med ledelsen i politidistriktene og deltagelse i beslutningsprosessene hva gjelder mål m.m. for straffesaksbehandlingen i politidistriktene.

Statsadvokatene fører tilsyn med straffesaksbehandlingen i politidistriktene gjennom inspeksjon og kvalitetskontroll av politiets etterforskning og påtaleavgjørelser, og bidrar aktivt til å heve kompetansen i politiet gjennom oppfølging av enkeltsaker, instruksjon, veiledning og opplæring.

Statsadvokatembetene følger løpende med på resultatene i politiets straffesaksbehandling. Regulariteten varierer fra månedlig til halvårlig. Embetene har kontinuerlig innsyn i resultatene gjennom tilgang til PSV for distriktene. Tilbakemelding gis etter behov, men graden av formalisering ved slike tilbakemeldinger er ulik. Dersom det er betydelige avvik fra måltall, blir det tatt kontakt med politimester og påtaleleder.

Når det gjelder kvaliteten på straffesaksarbeidet har riksadvokaten i sine årlige mål og prioriteringsrundskriv understreket viktigheten av en målrettet og effektiv straffesaksbehandling av høy kvalitet som ivaretar rettsikkerhet og grunnleggende menneskerettigheter. Statsadvokatene følger aktivt opp kvaliteten på politiets straffesaksbehandling. Foruten den løpende kontroll i de saker som påtaleavgjøres av statsadvokaten eller påklages, skjer kvalitetsoppfølgingen ved at rutinebeskrivelser, gjennomgang av enkeltsaker og/eller ved stedlige inspeksjoner. Forut for inspeksjonene innhentes relevant tallmateriale og instruksjer. 8 av statsadvokatembetene har gjennomført inspeksjoner av politidistriktene i 2015, og det er foretatt inspeksjoner i 22 av politidistriktene.

Statsadvokatene har ansvaret for gjennomføring av den regionale delen av opplæringsprogrammet for nye politijurister. For øvrig gjennomføres årlig påtalemøter. Dette er møter som har en viktig kompetansehevende funksjon. Statsadvokater deltar videre med foredrag på fagmøter i politidistriktene og avholder løpende møter med samarbeidende etater. Den antatt viktigste delen av fagledelsen skjer i praksis gjennom den fortløpende tilbakemelding som gis til politijuristene i enkeltsaker som har vært forelagt statsadvokatene, og den veiledning statsadvokatene gir pr. telefon og i uformelle møter med politijuristene om enkeltsakene.

3.3 Straffesaksbehandlingen

Saksmengde og restanser

Ved Riksadvokatembetet telles fortsatt antall avgjorte påtale- og klagesaker manuelt. Én "sak" ved embetet vil kunne telle som en rekke avgjørelser i BL, som er det saksbehandlingssystemet som statsadvokatene og politiet registrerer arbeidsmengdestatistikken i.

I 2015 avgjorde riksadvokaten 890 saker mot 858 i 2014, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen de siste tre år:

Påtale- og klagesaker ved Riksadvokatembetet 2011-2015 – manuelle registreringer

	2011	2012	2013	2014	2015
Påtalesaker	543	518	485	486	508
Klagesaker	344	332	419	372	383
Sum	887	850	904	858	890

I tillegg til påtale- og klagesakene er embetet involvert i et stort antall andre saker som krever mye tid og oppmerksomhet. Ikke minst legger en rekke henvendelser fra departementet, for eksempel ved spørsmål fra Stortinget, deltakelse i ulike arbeidsgrupper og høringer beslag på en betydelig del av embetets kapasitet. Det er heller ingen tvil om at den krevende endrings- og utviklingsprosess som norsk politi nå er inne i, medfører betydelige arbeidsbelastninger også på Riksadvokatembetets ansatte.

Det ble avgjort 508 påtalsaker i 2015. Dette er en økning fra 2014 hvor det ble avgjort 486 påtalsaker.

Det har vært en liten økning også i antall klagesaker fra 419 saker i 2013 til 383 i 2015. Det var i 2013 en betydelig økning i antall klagesaker sammenlignet med 2012. Selv om det i 2015 registreres en nedgang sammenlignet med 2013, behandlet Riksadvokatembetet flere klager i 2015 enn i både 2010, 2011 og 2012 og 2014. Mange av klagesakene kan være krevende og vanskelige. Det tilstrebes å gi gode begrunnelser og adekvate tilbakemeldinger og sakene følges aktivt opp i læringsøyemed.

Ved Riksadvokatembetet var det kun 3 saker i restanse (definert som antall påtale- og klagesaker eldre enn 30 dager) ved utgangen av 2015. Dette var bl.a. en omfattende sak fra Spesialenheten som det var svært tidkrevende å sette seg inn i.

For statsadvokatembetene registreres arbeidsmengden i saksbehandlingsverktøyet BL, jf. tabellen nedenfor:

Påtale- og klagesaker ved statsadvokatembetene 2011-2015 – STRASAK JUS 711

	2011	2012	2013	2014	2015
Påtalsaker	62 908	57 828	61 207	65 430	74 646
Klagesaker	2 467	2 397	2 591	2 586	2 609
Sum	65 375	60 235	63 798	68 016	77 505

Som tabellen viser ble det truffet 74 646 påtaleavgjørelser i ”påtalesaker” (avgjørelse om tiltale, godtakelse av dom, anke mv.) i 2015, mot 65 430 i 2014. Dette gir en økning på 9 216 saker eller 14 %. Antall avgjørelser i påtalesakene var i perioden 2007-2009 tilnærmet stabilt med ca 52-53 000 påtale- og klagesaker i året. I 2010 ble det registrert en markert økning. Etter en nedgang i antall saker i 2012, er det i perioden 2013-2015 registrert en klar økning i antall saker. Det registreres også en mindre økning i antall klagesaker sammenlignet med tidligere år.

Det er registrert 764 basissaker i restanse ved utgangen av 2015 mot 441 ved utgangen av 2014. Det var som tabellen under viser en markant nedgang i antall restanser i 2013 og 2014 sammenlignet med foregående år. Den økning som nå ses antas i hovedsak å ha sin årsak i den relativt store saksøkning ved statsadvokatembetene i 2015. Set hen til dette anses situasjonen som tilfredsstillende.

Restanser ved statsadvokatembetene 2009-2015 – JUS 715

	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.11.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Saker	793	1143	762	1781	685	441	764

3.4 Aktorater utført av statsadvokatene

I 2015 utførte statsadvokatene ved statsadvokatembetene (de regionale og Det nasjonale) totalt 10 796 aktorater med 3 245 rettsdager, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen i aktorater og rettsdager utført av statsadvokatene de siste fem år:

Aktorater og rettsdager ved statsadvokatembetene 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aktorater	1 146	1 273	1 195	1 111	1 109	1079	1 076
Rettsdager	3 070	3 385	3 392	3 402	3 090	3204	3 245

Tabellen synliggjør at antallet aktorater er på tilnærmet samme nivå som i 2014, mens antall rettsdager har økt med 41 dager.

3.5 Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse

Fastsatt mål for saksbehandlingstiden i påtale- og klagesakene er en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 30 dager og at 90 % av sakene skal være avgjort innen samme frist. I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, skal statsadvokaten avgjøre spørsmålet om tiltale, eller oversende saken til riksadvokaten med innstilling om avgjørelse, innen 15 dager fra statsadvokaten mottok saken fra politiet. 15 dagers fristen gjelder også for riksadvokatens saksbehandling. Tiltalespørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom hensynet til etterforskingen eller andre særlige omstendigheter gjør det nødvendig.

Ved Riksadvokatembetet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtalesakene 9 dager og for klagesakene 15 dager. Målet om andelen saker avgjort innen 30 dager ble nådd i 2015, med 98 % i påtalesakene og 93 % i klagesakene. I 2014 var måloppnåelsen den samme for påtalesakene og 90 % for klagesakene. Måloppnåelsen er beregnet ved manuelle registreringer. Med andre ord har embetet 100 % måloppnåelse i både 2014 og 2015. Etter riksadvokatens oppfatning er dette som nevnt oppsiktsvekkende bra med vår lave bemanning og krevende arbeidsoppgaver. De gode resultatene har ikke minst sammenheng med tett oppfølging og rapportering hver måned og jevn og meget god arbeidsinnsats av samtlige ansatte.

For statsadvokatene viser STRASAK Jus 711 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 17,6 dager i påtalesakene og 16,9 dager i klagesakene. 90,3 av påtalesakene og 87,6 % av klagesakene ble avgjort innen 30 dager. Dette er en liten forbedring fra 2014 hvor måloppnåelsen var henholdsvis 87,3 % og 82,6 %. Samtlige statsadvokatembeter har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor 30 dager i påtalesakene, og med ett unntak også i klagesakene.

Ved Riksadvokatembetet er det ikke innført rutiner for å registrere måloppnåelse i saker med unge lovovertridere. Dette skyldes at svært få saker i denne kategorien behandles her ved embetet. Strasak JUS717 viser at statsadvokatene behandlet 92 % av sakene mot unge lovovertridere innen 15 dager i 2015, noe som er en forbedring fra 2014 hvor måloppnåelsen var 85,3 %.

Tabellen nedenfor viser måloppnåelsen ved statsadvokatembetene de siste fire år:

Samlet måloppnåelsen ved statsadvokatembetene i perioden 2011-2015:

	2011	2012	2013	2014	2015
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid påtalesaker generelt	18 dager	16 dager	17 dager	18 dager	17,6
Prosentvis måloppnåelse i påtalesakene generelt	87,0 %	86,5 %	86,4 %	87,7 %	90,3
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagesakene	18 dager	21 dager	17 dager	20 dager	16,9
Prosentvis måloppnåelse i klagesakene	87,1 %	80,8 %	84,3 %	82,6 %	87,7
Prosentvis måloppnåelse i saker med unge lovbyrtere	86,8 %	88,1 %	87,8 %	85,3 %	92,0

Tabellene nedenfor viser prosentvis måloppnåelse for det enkelte embete i perioden 2013-2015:

Prosentvis måloppnåelse generelt i påtale og klagesaker 2013– 2015 (JUS 712)

	2013		2014		2015	
	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker
Oslo	83,7	89,8	83,1	81,3	89,6	90,0
Hedmark og Oppland	77,4	50,0	87,6	54,1	97,2	91,7
Vestfold og Telemark	88,5	71,7	86,6	76,0	90,0	78,0
Agder	92,3	88,1	94,2	87,5	93,0	90,2
Rogaland	84,9	73,9	79,9	74,1	83,1	73,7
Hordaland	94,0	91,5	91,5	91,6	91,6	82,1
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	95,4	98,4	96,7	99,4	97,7	98,8
Trøndelag	97,3	97,9	97,7	96,7	95,9	96,3
Nordland	83,7	71,7	93,3	94,9	84,4	77,7
Troms og Finnmark	82,0	83,8	95,9	92,1	92,5	97,7
Det nasjonale statsadvokatembetet	86,3		80,6		49,8	
Sum	86,4	84,3	87,7	82,6	90,3	87,7

Som det fremgår av tabellen ovenfor har 7 av embetene full måloppnåelse i påtalesakene, mens 6 har full måloppnåelse i klagesakene. Det ses en positiv forbedring av måloppnåelsen i påtalesakene hos Oslo, Hedmark og Oppland, Vestfold og Telemark og Rogaland i 2015, mens Nordland og Det nasjonale embetet har en noe svakere måloppnåelse. I klagesaken ses en positiv utvikling hos Oslo, Hedmark og Troms og Finnmark, mens Hordaland og Nordland

har noe nedgang. Flere av statsadvokatembetene er små enheter, hvilket medfører at de er sårbare i perioder med ekstraordinære belastninger, f. eks. ved opphopning av eller langvarige aktorer, sykdom etc. eller endringer i saksmengden.

Prosentvis måloppnåelse for påtaleavgjørelser i basissaker gjerningsperson under 18 år, 2011-2015 (JUS 717)

	2011	2012	2013	2014	2015
Oslo	92,7	85,5	82,7	76,5	94,5
Hedmark og Oppland	76,9	67,8	90,8	88,3	100,0
Vestfold og Telemark	88,5	84,1	85,8	75,2	81,0
Agder	91,7	99,6	88,8	96,8	96,5
Rogaland	59,1	70,9	88,3	76,8	53,2
Hordaland	58,1	95,7	77,6	92,5	94,5
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	100	100	100	100,0	100,0
Trøndelag	99,4	98,8	98,6	93,9	99,3
Nordland	64,3	95,9	94,4	95,5	87,1
Troms og Finnmark	100	51,3	96,0	93,4	75,6
Det nasjonale statsadvokatembetet	100		100		
Sum	86,8	88,1	87,8	85,3	92,0

Som tabellen viser er resultatene noe ujevne, men vi gjør oppmerksom på at antall saker er lite og enkeltsaker kan derfor gi store statistiske utslag.

3.6 Arbeidet mot økonomisk kriminalitet

Etter tildelingsbrevet, jf. kap.2/R2, skal riksadvokaten rapportere særskilt om arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

Økonomisk kriminalitet av alvorlig karakter, særlig den som rammer fellesskapet, er sakstyper som er prioritert av riksadvokaten og har vært det i mange år. Riksadvokaten deltar i Det sentrale samarbeidsforum sammen med politidirektøren, sjefen for Økokrim, skattedirektøren og arbeids- og velferdsdirektøren (NAV). Embetet har tett, løpende kontakt med ledelsen av Økokrim gjennom året. På regionalt nivå deltar statsadvokatene i møter med politiet, skatteetaten og NAV, og har gjennom sin fagledelse kontakt med økonomiteamene i politidistriktene. I rundskriv nr. 1/2014 av 9. mars f.å. om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen har riksadvokaten i tråd med departementets tildelingsbrev bedt statsadvokatene gjennom inspeksjoner og annet tilsyn med straffesaksbehandlingen å følge særskilt opp bl.a. politiets etterforskning av økonomisk kriminalitet. Det følger videre av nevnte rundskrivs generelle del at økonomisk kriminalitet av alvorlig karakter og særlig den som rammer fellesskapet skal prioriteres. Samtidig er det i nevnte rundskriv rettet oppmerksomhet mot at risikoen for å miste utbytte av profittmotivert kriminalitet fortsatt er for lav, og at inndragning av utbytte fortsatt ha høy prioritet.

Politiet rapporterer at de opplever en tendens til at grensene mellom kriminell virksomhet og legal forretningsvirksomhet blir stadig mer uklare, samt at den økonomiske kriminaliteten profesjonaliseres og organiseres gjennom kjente kriminelle miljøer. Personer og miljøer som politiet kjenner som "kriminelle", observeres i stadig oftere som involverte i (tilsynelatende) legal virksomhet og i samarbeid med miljøer og bransjer som har vært oppfattet som "rene". Lovbruddene varierer samtidig sterkt både i type, kompleksitet, utførelse og størrelsen på

utbyttet. Økonomisk kriminalitet kan omhandle store nettverk og sakskomplekser, men også grense opp til utvekslinger av tjenester og varer innenfor personlige kretsløp som vanligvis ikke regnes som lovstridige. Det kan dreie seg om gjensidig hjelp mellom venner og familiemedlemmer.

De fleste økonomiske straffesaker behandles og aktoreres av politiet. Det er derfor gjennom fagledelsen av politiet, herunder oppfølging av økoteamene, at statsadvokatene særlig bidrar til å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. I tillegg kommer tiden som medgår til overordnet påtalemessig ledelse av saker som aktoreres av politiet og tradisjonell fagledelse i økonomisaker.

Statsadvokatene har i sine årsrapporter for 2015 i tråd med tildelingsbrevet, redegjort for aktorater og fagledelse knyttet opp mot økonomisk kriminalitet. De siste årene har særlig Rogaland og Hordaland statsadvokatembeter hatt krevende aktorater knyttet til økonomisk kriminalitet og har også i 2015 brukt store ressurser på økonomisaker. Hordaland rapporterer at embetet har benyttet hele 2 årsverk knyttet til økonomisaker. Fra de øvrige embetene er det rapportert inn ca. 11 saker som statsadvokatene har aktorert, og hvor antall rettsdager som er medgått totalt er ca. 220. Sakene omtales som generelt krevende, og det anføres at forberedelsene ofte er svært omfattende.

Embetene bemerker videre at de har deltatt i møter og faglig oppfølging knyttet til politidistriktenes økonomisaker. Selv om dette er tidkrevende gis det uttrykk for at deres erfaring er at dette er nyttig og bidrar til kompetanseoverføring, målretting av sakene og en bedre påtalebehandling.

3.7 Politiets innsats mot organisert kriminalitet

Det bes i tildelingsbrevet, jf. kapittel 2/2.1/R1, om en vurdering av politiets innsats mot organisert kriminalitet. Bekjempelse av organisert kriminalitet er et særlig prioritert område og er konkret omhandlet i riksadvokatens mål- og prioriteringsskriv for 2015. Statsadvokatene er her særskilt anmodet om å påse at bekjempelsen av alvorlig og organisert kriminalitet, herunder grove narkotikaforbrytelser og menneskehandel har nødvendig prioritet i politidistriktene. Det er videre anført at arbeidsmarkeds kriminalitet skal være en viktig satsning for politiet i 2015. Ulovlig bruk av arbeidskraft, menneskehandel, grov sosial dumping, tvangsarbeid, fiktiv fakturering, hvitvasking av kriminalitet utbytte og kamuflering av straffbare handlinger i legal virksomhet er ikke sjelden elementer i slik kriminalitet, og det er eksempler på at organiserte kriminelle tar kontroll over hele eller deler av næringskjeden for å effektivisere egne hvitvaskingsmetoder.

Organisert kriminalitet er ikke en egen statistikkgruppe i politiets rapporteringssystem Strasak. Det er derfor vanskelig å tallfeste utviklingen konkret. Statsadvokatenes rapportering tilsier at politidistriktene innsats mot organiserte kriminalitet i hovedsak er knyttet til ulovlig innførsel av narkotika, men det rapporteres også om saker knyttet til mobile vinningskriminelle, menneskehandel mv. Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) har alvorlig organisert kriminalitet som sitt hovedområde og er sentral i innsatsen på dette området både gjennom oppfølging av egne saker og gjennom opplæring av politidistriktene. Enheten har i 2015 iretteført flere store saker knyttet til organisert kriminalitet hvor sakskompleksene i hovedsak har omhandlet grov narkotikainnførsel. Enheten har videre vært involvert i etterforskningen av en større sak angående organisert arbeidsmarkeds kriminalitet i renholds- og transportbransjen og ytterligere en grov menneskehandelssak med tilhørende økonomisk kriminalitet innen dagligvarebransjen. Enheten har videre vært engasjert i etterforskningen av et kriminelt nettverk som smugler flyktninger over Middelhavet og hvor nettverket antas å ha forgreininger til Norge.

Statsadvokatenes rapporteringer tilsier at innsatsen på området varierer endel mellom politidistriktene, og at ulik størrelse, organisering, kompetanse og ressurser viser at forutsetningen for å kunne satse blir for ulike. Det bemerkes at viljen til innsats i mange distrikter utvilsomt er stor, men at ressurser begrenser aktiviteten. Erfaringsmessig fordrer fagområdet betydelige ressurser og forutsetter målrettet innsats bygd på godt analysearbeid og relevant metodebruk. Samtidig blir motiverte og kompetente etterforskningsmiljøer fremhevet som avgjørende for oppnå gode resultater.

3.8 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner

I tildelingsbrevet er riksadvokaten bedt om å oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner generelt, og redegjøre for hvilket bilde inspeksjonene avtegner, samt gir en vurdering av måloppnåelse og eventuell behov for tiltak, jf. tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.1. /R 3.

Det er i 2015 gjennomført inspeksjoner i 22 av politidistriktene. Inspeksjonene innbefatter systemkontroll, oppfølging av resultater og kvalitetskontroll av utvalgte enkeltsaker. Inspeksjonene har ved siden av gjennomgang av rutiner, statistisk materiale, ulike rapporter og enkeltsaker bestått av intervjuer og møter med politidistriktenes ledelse, etterforskere, påtalejurister og relevant kontorphonale. Det er utarbeidet rapporter fra tilsynene som sendes politimestrene og riksadvokaten til orientering og oppfølging. Tilsynene fremstår i hovedsak som relevante og grundige. Også rapportene som er utarbeidet fremstår i hovedsak som gode og adekvate for distriktets videre oppfølging og utvikling. Gjennomføringen og oppfølgingen av inspeksjonene er ressurskrevende da de forutsetter engasjement fra flere statsadvokater, og de er tidkrevende både hva gjelder forarbeid, gjennomføring og rapportskrivning. Rutinemessig søkes også avvik fulgt opp i ettertid gjennom særlige rapporteringer og delinspeksjoner.

Inspeksjonene avdekker noen variasjoner og ulike utfordringer i distriktene.

Restansesituasjonen og saksbehandlingstiden er fremdeles utfordrende i noen distrikter, men viser i hovedsak en positiv utvikling og det påpekes også for noen distrikter en bekymring for kvaliteten på etterforskningsarbeidet. Riksadvokaten har over år funnet grunn å uttrykke bekymring over etterforskningsfeltet, og det er positivt at det nå er tatt initiativ til å utarbeide en egen handlingsplan for å løfte dette viktige arbeidet som riksadvokaten ut fra sitt fagansvar for straffesaksbehandlingen ønsker å bidra aktivt inn i. Flere av embedene har spesielt undersøkt bruken av etterforskningsplaner i SO saker. Det er fremdeles et forbedringspotensiale i bruken og kvaliteten, hva gjelder utformingen av planene, i enkelte distrikter. Noen av embedene har også hatt særlig oppmerksomhet mot praksis knyttet til henleggelse på grunn av manglende kapasitet. I hovedsak har praksis vært i tråd med gjeldene rutiner. Når det gjelder politiets straffesaksbehandling vises for øvrig til vårt brev 29 januar d.å. til departementet.

3.9 Digitale straffesaker

Riksadvokaten er i tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.2/R5 bedt om en orientering om erfaringer med digital straffesaksbehandling og irretteføring.

Det følger av statsadvokatenes rapportering at digital straffesaksbehandling og irretteføring i liten grad er gjennomført. 4 av embedene har p.t. ikke gjennomført aktorater med såkalt "digital" irretteføring. Blant de embedene som har gjennomført digital irretteføring er tilbakemeldingene noe blandet. Oslo rapporterer at de kun har hatt noen få saker i 2015 og at statsadvokatene har meldt tilbake at utstyret og/eller programvaren ennå ikke synes å være på plass. Troms, Hordaland og

Rogaland opplyser at de har benyttet digital irettføring i omfattende økonomisaker. De gir alle positive tilbakemeldinger, men erfaringen bygger på kun enkeltstående saker. Hensett til den svært begrensede bruken er det pt. ikke mulig for riksadvokaten å vurdere systemet. Den høyere påtalemyndighet har avgitt statsadvokat Berit Johannessen til POD, hvor hun arbeider med et standardisert opplegg for gjennomføringen av digitale aktorater. Opplegget vil ventelig foreligge i 2016.

3.10 Rask retur av utlendinger uten lovlig

Departementet har bedt om rapportering om påtalemyndighetens praktisering i henhold til den såkalte "hurtigprosedyren", jf. tildelingsbrevet kapittel 2 punkt 2.5/R 6.

"Hurtigprosedyren" gjelder for tilfeller der dommen er på minst ett års ubetinget fengsel, og domfelte må komme fra et land som har ratifisert tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen. Det er en gjennomgående tilbakemelding at påtalemyndigheten raskt varsler utlendingsenhet/utlendings-seksjon når det er aktuelt. Rutinene for gjennomføring av varsling er noe forskjellig og ikke nødvendigvis sammenfallende med anvisningene i brev herfra av 6. juli 2010 – f. eks. er det flere steder lagt opp til elektroniske varslingsrutiner fremfor fysisk merking av sak.

3.11 Saker fra Riksrevisjonen

Det er ingen saker til oppfølging i 2015.

3.12 Tidstyver

Riksadvokatembetet og alle underliggende embeter har fortsatt arbeidet med å identifisere og fjerne tidstyver i 2015. I 2015 er det gjennomført følgende tiltak:

Web-basert rekrutteringsløsning

I årsrapport fra 2014 ble det lagt vekt på at manuell registrering av søknader og utarbeidelse av søkerlister var en betydelig tidstyv. Tiltaket for å redusere denne var å igangsette prosessen for innkjøp av web-basert rekrutteringsløsning. I 2015 har Riksadvokatembetet tatt i bruk rekrutteringsmodulen til JobbNorge. Effekten av dette er at en sparer tid både ved utarbeidning av utlysningstekst, behandling av søknader og kommunikasjon med kandidater.

Tidsregistreringssystemet WinTid

Riksadvokatembetet hadde frem til begynnelsen av 2014 ulik praksis vedrørende registrering av arbeidstimer. I stor grad ble det ført manuell registrering i Excel, og noen underliggende embeter hadde egne tidsregistreringssystemer. I 2014 ble det derfor innført felles tidsregistrering i WinTid. Dette ble innført gradvis med lang opplæringstid, så det er først i 2015 at man har sett en reell virkning av tiltaket. En standardisering av tidsregistrering er i seg selv tidsbesparende og forenkler for de ansatte. Videre er tiltaket tidsbesparende på sentralt hold da elektronisk registrering gjør at man slipper manuelle bilag på overtid etc. Manglende tilgang til gode rapporter fra systemet er vurdert til å være en "ny" tidstyv og målsettingen for 2016 er å samarbeide med leverandør for å utarbeide gode, relevante rapporter og effektive rutiner for bruk av disse.

Anskaffelse av undersøkelsesverktøy

Med utgangspunkt i overnevnte tidstyv om manglende tilgang til gode rapporter har man i 2015 hentet inn tilbud fra undersøkelsesverktøyet Questback. Målet er å redusere tiden det tar for innhente og sammenfatte informasjon fra underliggende embeter. Områder for hvor

Questback er vurdert til å være nyttig er ved medarbeiderundersøkelser, evalueringer og innrapportering fra underliggende embeter m.m.

IKT

I 2014 ble mangler ved datasystemene identifisert som en av hovedtidstyvne. I 2015 har etaten installert trådløst nett for tre embeter; Trondheim statsadvokatembeter, Rogaland statsadvokatembeter, Agder statsadvokatembeter. Oslo statsadvokatembeter har utbedret sitt trådløse nett.

I 2015 har det blitt utført oppgradering av datautstyr i flere embeter og en har innført sentralisering av IKT innkjøp og installasjon.

Ressursmangel og aktorbytte

Oslo statsadvokatembeter identifiserte ressursmangel og mange aktorbytte som en tidstyv. I 2015 ble det ansatt 4 konstituerte statsadvokater og gjennomført en omorganisering av statsadvokatavdelingene og det administrative støtteapparat. Målet var å effektivisere og utnytte embetets samlede ressurser. Denne målsettingen synes etter ett års erfaring langt på vei å være nådd også for straffesaksbehandlings del.

Elektronisk arkivering

Dobbel arkivering og manuelle godkjenningprosesser er rapportert inn som en tidstyv både i 2014 og 2015. Etaten vurderer å gå over til helelektronisk arkiv på administrative saker

Tiltak som vil gi konkrete effekter for brukerne

I Tildelingsbrevet for 2015 ble Riksadvokaten bedt om å prioritere tiltak som vil forenkle brukernes kontakt med det offentlige på tvers av flere statlige virksomheter.

Ny hjemmeside og intranett for Riksadvokatembetet

Som tiltak for å forenkle og forbedre brukernes kontakt er det besluttet å anskaffe ny hjemmeside og etablere et eget intranett for Den høyere påtalemyndighet. Målet er at det skal være lettere for alle identifiserte målgrupper å enkelt få tilgang til nødvendig informasjon. Riksadvokatembetets brukere vurderes til å være blant annet innbyggerne, studenter ved relevante faglinjer, media, Politidirektoratet, Justis- og beredskapsdepartementet, politidistriktene og diverse særorganer.

3.13 Personalpolitikk og likestilling

I Den høyere påtalemyndighet er det 108 statsadvokatstillinger og 65,7 stillinger i administrasjonen. Som nevnt er 31,5 % av statsadvokatene og 93,9 % av de kontoransatte kvinner. 100 % av embetslederne er menn og 100 % av kontorsjefene er kvinner.

I henhold til tildelingsbrev for 2015 fra Justis- og beredskapsdepartementet så vil det redegjøres for likestilling i trå med veilederen "*Statlig virksomheters likestillingsredegjørelser etter effektivitets- og rapporteringsplikten*":

Trinn 1 – Gjør rede for barriere for likestilling

1. En skjevfordeling av kjønn innenfor en stillingskategori kan være en barriere mot likestilling. Likevel vurderes dette til å ha lav betydning da lønn er lik for lik stillingskategori, samt at skjevfordeling i stor grad kan forklares med lav nyrekruttering. Blant annet kan det vises til at de fleste nåværende embetsledere har hatt stillingene i

lengre tid. Blant de konstituerte statsadvokatene er det 12 kvinner og 7 menn. Dette kan tolkes slik at det ved et generasjonsskifte så vil skjevfordelingen kunne jevnes ut.

2. Det er strenge krav til norskkunnskaper, både skriftlig og muntlig. Dette kan oppleves som en barriere da det kan være ekskluderende for minoritetsgrupper.
3. Det er noe begrenset adgang for de med nedsatt funksjonsevne hos Riksadvokaten. Kontorlokalene er i 2. og 3. etasje. Det er tilgang til heis, men den er for liten for en elektrisk rullestol.

Trinn 2 – Vurdere tiltak

1. En etablering av en langsiktig rekrutteringspolitikk kan være et tiltak for punkt 1 og 2. Det vil da være aktuelt å utarbeide en helhetlig politikk som sier noe om embetets mål for en mangfoldig sammensatt arbeidsstyrke. Tiltak som moderat kvotering og annonsering gjennom flere mediekanaler kan bli vurdert.
2. Punkt 3 vil kreve en større oppgradering av kontorlokalet. Dette lar seg ikke gjennomføre innenfor nåværende budsjettammer og anses derfor som et urealistisk tiltak. Et alternativ tiltak vil da være å installere trappeheis ved behov.

Trinn 3 – Gjennomførte tiltak

I 2015 ble det ikke gjennomført konkrete tiltak for likestilling, men det kan fremheves at Den høyere påtalemyndighet etterfølger kvalifikasjonsprinsippet ved offentlig ansettelse og vil til enhver tid etterstrebe å rekruttere den best kvalifiserte kandidaten uavhengig av kjønn og etnisitet.

Aktivitetsplikten

Aktivitetsplikten stiller krav til å innfri statens mål om 40% kvinnelig ledelse, samt sikre likebehandling for uttak av senioruke, foreldrepermisjon og mulighet til kompetansehevende tiltak.

Totalt er kvinner representert i 50 % av lederstillingene i Den høyere påtalemyndighet. Det er likevel av betydning at samtlige kvinnelige ledere er kontoransatte og samtlige mannlige ledere er embetsledere.

I 2015 ble det utlyst 1 lederstilling som nestleder for embetsleder i Rogaland. Alle statsadvokater lokalt ble oppmuntret til å søke hvorav 2 kvinner og 4 menn leverte inn søknad. Alle ble intervjuet, og ble vurdert kompetente til stillingen. En mannlige kandidat ble innstilt som nr 1.

Ved Oslo statsadvokatembeter ble det i 2015 utlyst en ledig stilling som førstestatsadvokat. Med utgangspunkt i at det er overvekt av mannlige førstestatsadvokater i etaten, ble utlysningsteksten formulert slik at dersom kvalifikasjoner var likeverdige så ville en kvinne bli foretrukket.

Etaten har som målsetting å etablere en *livsfasepolitikk* for ansatte. Det er pr i dag etablert en velfungerende *seniorpolitikk* og en har som målsetting å utarbeide en *familiepolitikk* som skal legge til rette for ansatte som av helsemessige, sosiale eller andre vektige velferdsgrunner har behov for det.

I 2015 ble det tatt ut 108 seniordager, hvorav kvinner tok ut 78 dager og menn 30 dager. Antallet medarbeidere som har rett til seniordager er 7 kvinner og 10 menn. Totalt har 3 menn og 6 kvinner benyttet seg av seniordager etter HTA 5,9. Videre har 4 mannlige embetsledere, 1 kvinnelig statsadvokat og 3 kvinnelige kontoransatte bedt om å ta ut seniordager i lønn.

I 2015 har 3 kvinner tatt ut nedkomstpermisjon og 1 mann har tatt ut 10 dager omsorgspermisjon ved fødsel. Ingen har tatt ut ammepermisjon med lønn.

Del 4. Styring og kontroll i virksomheten

Riksadvokaten mottar tertialvise rapporteringer om straffesaksbehandlingen og den økonomiske situasjonen fra embetene. Hvert kvartal rapporteres oppfølgingen av sykefraværet og årlig rapporteres om IA-arbeid og HMS-arbeid ved det enkelte embete. Ved behov iverksettes tiltak. Embetenes rapportering følges også opp i egne styringsdialogmøter med embetene hver høst. Fra og med 2016 vil disse styringsdialogmøtene bli avvirket i løpet av våren. Ved behov gjennomføres også et styringsdialogmøte mot slutten av året. I tillegg rapporterer embetene til riksadvokaten om gjennomførte inspeksjoner i politidistriktene, og det gis tilbakemeldinger om funnene.

Minimum to ganger i året kaller riksadvokaten inn alle embetslederne til møte for gjennomgang av viktige saker for styringen av embetet. Administrasjonssjefen har tilsvarende to møter pr år med kontorsjefene.

Én gang pr år samler riksadvokaten alle statsadvokatene til såkalt statsadvokatmøte med ulike temaer, herunder faglig påfyll og gjennomgang av nye regler og retningslinjer på straffesaksområdet. Møtets varighet er tre dager og følges opp med et skriftlig referat. De kontoransatte har sine egne fagdager over to dager.

Etatens økonomistyring skjer i henhold til Statens økonomireglement og det er utarbeidet egen instruks fra riksadvokaten til statsadvokatene om økonomiforvaltningen i Den høyere påtalemyndighet. Arbeidet er organisert slik at ingen kan godkjenne sine egne utgifter eller bestillinger, og det skal alltid være to som godkjenner en utbetaling.

Riksadvokatembetet gjennomførte i løpet av 2015 risikovurdering av måloppnåelsen, personellsikkerhet og informasjonssikkerhet på et overordnet nivå. I tillegg ble det igangsatt risikovurdering av informasjonssikkerheten mer dyptgående.

Alle embeter har adgangskontroll til sine lokaler. Alle embeter skal ha utarbeidet egne beredskapsplaner og internkontrollrutiner som tilfredsstiller kravene i politiregisterloven.

Risikostyring tas opp i riksadvokatens embetsleder- og etatsstyringsmøter. I årsrapporten er embetene bedt om å redegjøre for arbeidet med risikostyring og internkontroll. Alle embeter inklusive Riksadvokatembetet utarbeider årlige virksomhetsplaner hvor risikofaktorer identifiseres.

Ved Riksadvokatembetet er man opptatt av å redusere risikoen for at mål ikke nås, blant annet ved kontinuerlig oppfølging av statsadvokatenes arbeid med straffesaker og ukentlige møter med fordeling av arbeidsoppgaver blant funksjonærene.

For at Den høyere påtalemyndighet skal oppfylle mål- og resultatkravene, er tilstrekkelig bemanning med nødvendig kompetanse en avgjørende faktor. Arbeidsoppgavene er for en stor del gitt, og kan ikke dimensjoneres i forhold til disponible ressurser.

Kapasitetshenleggelse vil for eksempel ikke kunne skje i vår etat. En viktig risikofaktor er derfor at det kan oppstå situasjoner med altfor stor arbeidsbelastning for enkeltpersoner. Et avgjørende tiltak for å bringe risiko forbundet med sårbar personellressurs til et så lavt nivå som mulig, ville være økt bemanning.

Embetene er også opptatt av å få til raske tilsetninger for å unngå økt belastning på resten av medarbeiderne ved vakanser. Økt bruk av politiaktorer kan være et virkemiddel i perioder med høy belastning. Oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet for å sikre at politiets arbeid har tilstrekkelig kvalitet, oppgis fra statsadvokatembetene å være et viktig tiltak for å bedre egen arbeidssituasjon.

Alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet skal tilbys årlige medarbeidersamtaler som blant annet er et godt sikkerhetsnett for å fange opp personell som har behov for å regulere arbeidsbyrden for å unngå sykdom/utbrenthet.

En betydelig risikofaktor har vært knyttet til manglende muligheter for å tilby konkurransedyktig lønn til dyktige og godt kvalifiserte medarbeidere. Gjennom budsjettildelingene for 2014 og 2015 har etaten kunnet øke statsadvokatenes lønn til omtrent samme nivå som tingrettsdommerne ved de lokale forhandlingene, hvilket er meget gledelig. Dette vil forhåpentligvis gi etaten muligheten til å beholde gode medarbeidere, og gi oss de beste søkerne til nye stillinger og sørge for at den høye kvaliteten som preger etaten opprettholdes.

En ytterligere risikofaktor for at embetene ikke skal nå virksomhetens mål er manglende oppdatering/utvikling av kompetanse. De senere år har budsjettsituasjonen kun tillatt at det settes av svært beskjedne midler til felles kompetanseutvikling for statsadvokatene. Dette er meget uheldig. Arbeidsmengden ved det enkelte embete kan også stå i veien for tid til kompetanseutvikling. De fleste statsadvokatene har likevel fått et visst kompetansepåfyll gjennom året via tiltak iverksatt ved de enkelte embeter og ved riksadvokatens årlige statsadvokatmøte.

Den høyere påtalemyndighet behandler personsensitive opplysninger og for å sikre at opplysninger ikke kommer på avveie må alle ansatte undertegne taushetserklæringer. Ansatte som skal behandle graderte dokumenter blir sikkerhetsklarert. Det er også utarbeidet retningslinjer for IKT-sikkerhet. Graderte dokumenter oppbevares i egne brannsikre safer og journalføres i egen protokoll. Opplysninger om sikkerhetsklareringer oppbevares i eget låsbart arkiv og føres også i særskilt protokoll. Det samme gjelder personalarkiv. Øvrige dokumenter oppbevares i forskriftsmessige låsbare arkiv. Ved Oslo statsadvokatembeter og Riksadvokatembetet er det installert såkalt "sikker utskrift" på skriverne.

For statsadvokatembetene er statistikkene i BL/PAL nå kvalitetssikret og gir god styringsinformasjon. Embetene opplyser at den enkelte statsadvokat pålegges å ha løpende oppfølging av egne saker i PAL. I tillegg følger embetslederne med på den enkeltes portefølje slik at saker kan omfordes dersom saksbehandlingstiden blir for lang. Feil i statistikkene forekommer fortsatt og utgjør en viss risikofaktor hva gjelder ressursdisponering.

Forebygging av sykdom og skader ved å sikre lokaler og arbeidsstasjoner er et viktig tiltak for å redusere sårbarheten ved fravær. Det er stor oppmerksomhet om dette i etaten.

Det er også et ønske om å legge arbeidsforhold med mer bedre til rette for ansatte i de forskjellige livsfasene. Dette vanskeliggjøres pga en fortsatt meget anstrengt budsjettsituasjon hva gjelder drift.

Stabilitet i datasystemene oppgis fra flere av embetene som en særskilt risikofaktor. Dokumenter skannes og lagres elektronisk eller i brannsikre skap for å sikre seg i tilfelle brann m.v. Gode dataprogrammer gir også mer effektiv tidsbruk. Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 nytt elektronisk arkiv- og journalføringssystem for administrative saker som både på kort og lang sikt vil føre til mer effektiv bruk av ressursene, samtidig som dokumenter sikres ved elektronisk lagring.

Den høyere påtalemyndighet hadde også i 2015 en utfordrende budsjettsituasjon og embetene ble derfor tett fulgt opp hva gjelder resultater og prognoser gjennom året. På grunn av budsjettsituasjonen er en praktisk viktig ”sikkerhetsventil” at embetene kan søke tilleggsbevilgning fra en sentral reserve ved uventede utgifter til aktorater eller hvor refusjoner fra NAV ikke dekker fullt ut utgifter til vikar ved sykefravær og forelderpermisjoner. De siste årene har størrelsen på denne reserven dessverre vært lavere enn ønskelig og flere embeter nevner i sine årsmeldinger at budsjetttrimmen som sådan er en risikofaktor.

Del 5. Vurdering av framtidsutsikter

Bevilgende myndigheters satsing på Den høyere påtalemyndighet i 2014 og 2015 er meget gledelig. Riksadvokaten vil gjerne her uttrykke stor anerkjennelse til Justis- og beredskapsdepartementet for det arbeid som derfra er nedlagt for å muliggjøre denne utviklingen. Det er vår klare intensjon – og forventning – at satsingen skal gi bedret oppgaveløsning i vår etat; ikke at flere og bedre betalte medarbeidere utfører det samme arbeid som tidligere.

Oppgavene og utfordringene er mange. Politiets struktur skal endres, det vil også ha betydning for vår organisering. Det skal gjennomføres en påtaleanalyse, den vil kunne få betydning for vår oppgaveløsning og også organisering.

Etterforskingssituasjonen i politiet må endres. I dette arbeidet må nødvendigvis Den høyere påtalemyndighet stå sentralt. Det er bl.a. vår oppgave å klargjøre ulike kvalitetskrav ved denne viktige delen av politiets arbeid. Politiets arbeidsmetodikk vil bli endret. Det vil også berøre oss.

Politidirektoratet går tyngre enn tidligere inn i politiets etterforskningsfunksjon med større interesse for arbeidsmetodikk, organisering og resultater. Det er utvikling vi hilser velkommen, men som nødvendiggjør større engasjement fra vår etat og med klargjøring av ulike roller og ansvar. Det kan ikke være tvil om at i den situasjon norsk politi vil være i kommende år, er statsadvokatens og riksadvokatens fagledelse av vesentlig betydning for en adekvat og riktig utvikling for så vidt gjelder behandlingen av straffesaker. Vår forventning vil være preget av kvalitetsmessig tilnærming og vurdering av hvilke krav som må og skal stilles ved en oppgaveløsning som også vil innebære utøvelse av makt mot egne borgere. Påtalemyndigheten skal hegne om, og utvikle, rettsstaten.

Foruten å utvikle faglederrollen ytterligere, skal statsadvokatene bedre sin måloppnåelse slik at de fastsatte mål nås. I tillegg må vi bidra til at den negative utviklingen med stadig lengre rettssaker reverseres. For mange saker tar i dag for lang tid. Spissformulert kan man kanskje hevde at myndighetenes oppgave i dag er å lage regelverk som verner enkeltpersoner mot overlast, og samtidig på en rekke områder utformer en strengere kriminalpolitikk i et stadig mer komplekst samfunn. Som intet annet felt kan man si at strafferetten- og straffeprosessen vil måtte vekte og balansere hensyn som trekker i ulike retninger. Denne oppgaven er kanskje den største utfordringen for norske myndigheter innenfor norsk strafferettspleie og straffeprosess i det kommende tiår. Storbritannia drøfter f.eks. for tiden strengere tiltak mot jihadister; herunder muligheten for å nekte egne borgere innreise til UK for inntil to år der man har mistanke om at personer har kjempet for bl.a. IS eller al Nusra. Med angrepet på personer i redaksjonslokalene til "Charlie Hebdo" i Paris i januar d.å. vil krav om nye repressive tiltak utvilsomt settes fram. Lovgivningsendringer er langt på veg "gratis", og kan bære bud om handling og handlekraft. Men refleksjoner, gode overveielser og nyttebetraktninger er av avgjørende betydning slik at man ikke i den gode saks tjeneste underminerer rettsstaten. Det gode og forstandige lederskap blir viktigere enn noen gang, demokratiet er i seg selv ingen garantist for rettsstaten. Men rettsstaten er etter vår oppfatning en grunnleggende forutsetning, både for demokratiet og for ivaretagelse av menneskerettighetene. Myndighetene må selvsagt beskytte sine borgere på adekvat måte. Uten tilstrekkelig sikkerhet i sårbare demokratier, ingen frihet!

Det er under iakttakelse av perspektiver som dette Den høyere påtalemyndighet skal utføre sin viktige funksjon. Vi er utvilsomt på rett veg, men kan og vil bli bedre.

Del 6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2015

Formål

Den Høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet og 11 underliggende statsadvokatembeter. Vår etat skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrettet og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas. Det administrative ansvaret for Den høyere påtalemyndighet tilligger riksadvokaten. Her avgjøres også spørsmål om tiltale i de alvorligste straffesakene fra hele landet. Den høyere påtalemyndighet er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Justis- og beredskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avgitt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Riksadvokaten mener årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Den høyere påtalemyndighet hadde i 2015 til disposisjon 193,425 mill. kr eksklusive refusjoner, inklusive kompensasjon for lønnsoppgjøret og overført mindreforbruk fra 2014, jf. note A.

Etaten ble også tildelt midler fra Justis- og beredskapsdepartementet på kap. 0400, post 01 pålydende kr 1 137 270 til dekning av lønn og tilhørende utgifter for lederen av straffeprosessutvalget. I tillegg er det mottatt en belastningsfullmakt fra Politidirektoratet på kr 1 860 452, jf. bevillingsrapporteringen. To medarbeidere fra Oslo statsadvokatembeter var hele eller deler av året lånt ut til Politidirektoratet.

Mindreforbruket i 2015 på kr 2 492 168, søkes overført til 2016. Det vises til note B. Mindreforbruket skyldes i hovedsak vakanser, utsatte overtidsutgifter og etableringen av nye gunstige innkjøpsavtaler.

Det ble utgiftsført til sammen kr 190 932 832 på utgiftskapittel 0445. Av dette utgjør lønn og sosiale utgifter kr 151 979 367 (79,59 %), mot kr 126 412 028 (75,61 %) i 2014. Økningen på 20,23 % skyldes dels en økning i antall årsverk, jmf. opplysninger i note 2, og dels en betraktelig økning av statsadvokatenes lønn ved lokalt lønnsoppgjør. I tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet for 2015 ble det forutsatt at ca 6,4 mill kr skulle benyttes til økning av statsadvokatenes lønn ved lokale forhandlinger høsten 2015. Årsaken til at lønnsøkningen til statsadvokatene ikke gjør større utslag ved prosentmessig andel lønn, er at også utgiftene til drift økte med kr 2 383 081 i forhold til 2014. Økningen skyldes i hovedsak at Riksadvokatembetet i 2015 utvidet sine lokaler. Andre store driftsutgifter i 2015 var en ny avtale med Gyldendal rettsdata, nytt sentralbord hos Oslo statsadvokatembeter, samt store investeringer knyttet til virksomhetens IKT-utstyr.

Mellomværende med statskassen utgjorde kr 9 412 246. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværendet består av. Foruten rapportert mellomværende, har Den høyere påtalemyndighet en leverandørgjeld på kr 121 906 som ikke fremkommer som en utgift i årsregnskapet, jf note 8 sammenheng statskassen.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og skal bekrefte årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge innen utgangen av 2. kvartal 2016.

Ønskes ytterligere informasjon står vi selvsagt til disposisjon.

Oslo, 15. februar 2016

Knut Erik Sæther
ass. riksadvokat

6.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Den høyere påtalemyndighet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Bevilgingsrapporteringens oppstilling omfatter øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står rapportert med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er som kjent tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Den Høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster som Den høyere påtalemyndighet har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser etaten står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsrapporteringen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap 2015.

Det er ikke avgitt belastningsfullmakter fra Den høyere påtalemyndighet i 2015.

6.4 Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Den høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Den høyere

påtalemyndighet har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

6.5 Om de enkelte embeter

Oslo statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og har endt opp med et mindreforbruk på kr 188 711, hvilket utgjør 0,3 % av disponibelt beløp.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har hatt god kontroll og benyttet fullt ut de bevilgede midler på kr 8 165 000.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter fikk et lite mindreforbruk på kr 40 084.

Agder statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og hadde et mindreforbruk på kr 51 170 som hovedsakelig skyldes sendere tilsetning enn planlagt i en konstitusjon.

Rogaland statsadvokatembeter fikk høyere overtidsutgifter enn planlagt knyttet til den såkalte "Acta-saken" hvilket medførte et merforbruk på kr 184 092.

Hordaland statsadvokatembeter har et mindreforbruk på kr 638 728 som i hovedtrekk skyldes vakanser.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter hadde et mindreforbruk på kr 79 203 som følge av at en statsadvokatstilling sto ledig i tre måneder.

Trøndelag statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring i 2015 og benyttet fullt ut de bevilgede midler.

Nordland statsadvokatembeter hadde et merforbruk på kr 68 305 hvilket skyldes at embetet utbetalte overtid utover det planlagte.

Troms og Finnmark statsadvokatembeters regnskap viser et mindreforbruk på kr 37 594. Mindreforbruket skyldes flere ulike poster.

Det nasjonale statsadvokatembetet et mindreforbruk på kr 337 145 hvilket delvis skyldes refusjoner som ble mottatt tidligere enn beregnet og delvis skyldes feil i budsjettgrunnlaget.

Riksadvokatembetet endte opp med et mindreforbruk på kr 1 131 060 hvilket utgjør 5 % av midlene som var stilt til rådighet. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at planlagte investeringer i oppgradert sikkerhetssystem og telefonsentral ble mindre kostbart enn antatt. I tillegg har det vært noe vakanse i enkelte stillinger gjennom året.

Riksadvokatens utgifter ble som budsjettert.

6.6 Sentrale avsetninger i 2015:

- IKT-utgifter til PDMT for drift betales av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2015 kr 7 690 lavere enn budsjettert.

- IKT-utgifter til linjeleie til Evry betales også av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2015 kr 56 252 høyere enn budsjettet.
- Etterutdanningsrådets utgifter ble kr 43 696 høyere enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak at et seminar for nye statsadvokater på Svalbard medførte lavere andel merverdiavgift enn først antatt.
- Kunngjøring av alle statsadvokatembeter betales av sentral avsetning. I 2015 var det satt av kr 111 000 til dette formålet, mens det var nødvendig å bruke kr 66 455.
- Regningen for yrkesskadeforsikring betales også av sentral avsetning.
- Det er avsatt en post til dekning av bl.a. reiseutgifter for ansatte som deltar i sentralt nedsatte råd og utvalg. Det ble i 2015 brukt kr 201 43, et merforbruk på kr 126 431. I all hovedsak skyldes overskridelsen at utgifter knyttet til arbeidsgruppen som gjennomgikk den såkalte "Monika-saken" først kom i 2015 mens gruppens arbeid i all hovedsak foregikk i 2014.
- Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 et elektronisk arkiv og journalsystem for administrative saker. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette. I 2015 medgikk kr 43 087 mer enn avsatt blant annet som følge av nødvendige tilpasninger til ny IKT-plattform i politiet.
- Utgifter til Direktoratet for Økonomistyring ble betalt med kr 121 836.
- Det abonneres på Rettsdata elektronisk til alle statsadvokatene og utgiften i 2015 var på kr 440 999.
- I 2014 ble det anskaffet og igangsatt felles tidsregistreringssystem for alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette.
- I 2015 inngikk Den høyere påtalemyndighet avtale med et firma om mulighet for elektronisk rekruttering. Utgifter til dette er avsatt sentralt.
- Det var avsatt en generell reserve, bl.a. knyttet til aktorater på kr 805 000. I løpet av året ble kr 218 000 tildelt embeter som søkte om styrking av budsjettet.
- Det var avsatt 6,4 mill. kr til økning av statsadvokatenes lønn ved lokalt lønnsoppgjør høsten 2015.

6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet

Se vedlegg.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindregift
0445	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		190 932 832	190 932 832	2 492 168
0400	Driftsutgifter Justis- og Beredskapsdepartem	01	Driftsutgifter		1 137 270	1 137 270	
0440	Straffesaksprosjekt POD	01	Driftsutgifter		1 860 452	1 860 452	
1633	nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		3 453 690	3 453 690	
<i>Sum utgiftsført</i>					193 425 000	197 384 245	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		223 174	
5700	Motkonto AGA	72	Arbeidsgiveravgift		18 165 339	
<i>Sum inntektsført</i>				0	18 388 513	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Kapitalkontoer	Netto rapportert til bevilgningsregnskapet
60056801	Norges Bank KK /innbetalinger
60056802	Norges Bank KK/utbetalinger
704460	Endring i mellomværende med statskassen
<i>Sum rapportert</i>	0
	178 995 732

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
704460	Mellomværende med statskassen	-9 412 246	-6 959 350	-2 452 896

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
44 501		191 205 000	191 205 000
44 501	1 228 000		1 228 000
44 501		992 000	992 000
Sum			193 425 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hhht avgitte belønningsfullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belønningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Ondisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
44 501		2 492 168		2 492 168				2 492 168	9 671 250	2 492 168
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av utbrakte bevilgninger.										

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

Mulig overførbart beløp

Den høyere påtalemyndighets ubrukte bevilgning på kapittel/post 0445 01 beløper seg til kr 2 492 168. Da dette beløpet er under grensen på 5 % regnes hele beløpet som mulig en mulig overføring til neste budsjettår. Mulig overføring er en beregning, og virksomheten får tilbakemelding fra overordnet departement om endelig beløp overføres til neste år.

Mottatte belønningsfullmakter

Den høyere påtalemyndighet mottok i 2015 belønningsfullmakter fra Justis- og beredskapsdepartementet med en samlet sum på kr 1 137 270. I tillegg mottok DHP belønningsfullmakter knyttet til straffesaksprosjektet i Politidirektoratet (POD) til en samlet sum på kr 1 860 452. Samlet utgjorde dette kr 2 997 722. Den høyere påtalemyndighet har benyttet seg av belønningsfullmaktene i sin helhet.

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	1 766
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	1 766
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	151 979 367	126 412 028
Andre utbetalinger til drift	3	39 215 162	38 537 845
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		191 194 529	164 949 873
Netto rapporterte driftsutgifter		191 194 529	164 948 107
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-46	-5 782
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		-46	-5 782
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	2 732 215	1 026 451
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	3 764	3 778
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		2 735 979	1 030 229
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 736 026	1 036 011
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m,	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		223 174	204 357
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		18 165 339	15 125 840
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-3 453 690	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		14 934 822	15 330 197
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		178 995 732	150 653 921
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		252 935	276 711
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-9 748 532	-7 236 759
Skyldige offentlige avgifter		1 965	0
Annen gjeld		81 386	698
Sum mellomværende med statskassen	8	-9 412 246	-6 959 350

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Tilfeldige inntekter	0	1 766
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	1 766
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	0	1 766

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	135 047 611	112 491 813
Arbeidsgiveravgift	18 165 339	15 125 840
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-2 503 347	-2 142 224
Andre ytelser	1 269 764	936 599
Sum utbetalinger til lønn	151 979 367	126 412 028
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	174	155

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	17 993 199	17 923 645
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	388 274	280 624
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	3 739 504	2 975 149
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	109 597	113 669
Mindre utstyrsanskaffelser	1 345 510	2 187 055
Leie av maskiner, inventar og lignende	852 436	1 051 454
Kjøp av fremmede tjenester	2 262 199	2 408 086
Reiser og diett	5 907 744	5 621 810
Øvrige driftsutgifter	6 616 700	5 976 353
Sum andre utbetalinger til drift	39 215 162	38 537 845

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	-46	-5 782
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-46	-5 782

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	3 764	3 778
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	3 764	3 778

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	557 304	418 812
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	358 422	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 816 489	607 639
Sum utbetalt til investeringer	2 732 215	1 026 451

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2015	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen			
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0		
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	252 935	252 935	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	252 935	252 935	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-121 906	0	-121 906
Skyldig skattetrekk	-9 748 532	-9 748 532	0
Skyldige offentlige avgifter	1 965	1 965	0
Annen kortsiktig gjeld	81 386	81 386	0
Sum	-9 787 087	-9 665 181	-121 906
Sum	-9 534 152	-9 412 246	-121 906

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ervervesdato	Antall	aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Balanseført verdi 31.12.2015							
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.							
0							